



MINISTERSTVO ŠKOLSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

STROMOVÁ 1, 813 30 BRATISLAVA

É R E T T S É G I 2 0 0 8


K Ö Z P O N T I (E X T E R N) R É S Z

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

A szint

a feladatlap száma: 3812

**NE NYISSÁK KI, VÁRJANAK AZ UTASÍTÁSRA!
ELŐSZÖR OLVASSÁK EL A TESZTHEZ TARTOZÓ
UTASÍTÁSOKAT!**

- A feladatlap 64 feladatot tartalmaz.
- A feladatlap kitöltésére 90 perc áll a rendelkezésükre.
- A feladatlapban kétféle feladattípus található, ezért felváltva fogják kitölteni a válaszadó lapokat. A feleletválasztó feladatoknál a megadott lehetőségek közül válasszák ki a helyes feleletet! Mindig csak egy válasz a helyes. A helyes választ ikszeljék be a válaszadó lap **X** ábrával megjelölt részében! A feleletalkotó feladatoknál a választ, amely egy vagy több szóból áll, a válaszadó lap  ábrával jelölt részébe írják!
- Csak kék vagy fekete színnel író tollat használhatnak! Nem használhatnak füzeteket, tankönyveket vagy más irodalmat.
- **Írjanak olvashatóan! A nyomtatott betűknél különböztessék meg a nagy- és a kisbetűket!**
- **A válaszadó lap kitöltésére vonatkozó pontos utasítások a feladatlap utolsó oldalán találhatóak. Olvassák el figyelmesen!**
- **Dolgozzanak gyorsan, de összpontosítsanak!**

Sok sikert kívánunk!

Csak akkor kezdjenek dolgozni, amikor utasítást kapnak.

1. számú szöveg

Halotti beszéd

(részlet)

*Látjátok feleim szem'tekkel, mik vagyunk.
Por és hamu vagyunk.
Emlékeink szétesnek, mint a régi szövetek,
Össze tudod még rakni a Margit-szigetet?...*

.....

*Nyelvünk is foszlik, szakadoz és a drága szavak
Elporladnak, elszáradnak a szápadlat alatt.*

.....

*Szívverésünk titkos beszéd, álmunk a zsványoké,
A gyerekeknek Toldi-t olvasod és azt feleli: oké.*

1 Az 1. számú szöveg a *Halotti beszéd* című költeményből származik. Állapítsa meg, hogy az alábbiak közül melyik költő művéből származnak az idézett sorok!

- (A) Zs. Nagy Lajos
- (B) Kosztolányi Dezső
- (C) Márai Sándor
- (D) Németh László

2 Állapítsa meg, hogy a középkorban keletkezett *Halotti beszéd* melyik kódexben vagy krónikában maradt fenn!

- (A) Pray-kódex
- (B) Jókai-kódex
- (C) Kézai Simon Krónikája
- (D) Képes Krónika

3 Jelölje meg az első teljesen magyar nyelvű könyvet!

- (A) Pray-kódex
- (B) Anonymus gesztája
- (C) Képes Krónika
- (D) Jókai-kódex

4 Döntse el, hogy az alábbi alkotók közül melyikhez kapcsolható az avantgárd magyarországi kibontakoztatása!

- (A) Márai Sándor
- (B) Kassák Lajos
- (C) Déry Tibor
- (D) Illyés Gyula

5 Állapítsa meg, hogy az 1. számú szövegben előforduló **szívverésünk** szóban a szóösszetétel melyik fajtáját fedezhetjük fel!

- (A) jelzős alárendelő összetétel
- (B) valódi mellérendelés
- (C) mellérendelő összetétel, álikerszó
- (D) határozós alárendelő összetétel

6 Írja le Illyés Gyula azon híres költeményének címét, amelyben a mindenkori diktatúra ellen lázad!

7 Alakítsa át az 1. számú szövegből kiemelt tulajdonnevet (**Margit-sziget**) -i képzős melléknévvé!

8 Milyen jellegű kérdő mondat lesz az 1. számú szöveg negyedik sora: „Össze *tudod* még rakni a *Margit-szigetet*?”

A feladatlap a következő oldalon folytatódik

2. számú szöveg

Kölcsey Ferenc: Huszt

*Bús düledékeiden, Husztnak romvára, megállék;
Csend vala, felleg alól szállt fel az éjjeli hold.
Szél kele most, mint sír szele kél; s a csarnok elontott
Oszlopi közt lebegő rémalak inte felém.
És mond: Honfi! mit ér epedő kebel e romok ormán!
Régi kor árnya felé visszamerengni mit ér?
Messze jövődővel komolyan vess öszve jelenkort:
Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!*

9 Határozza meg a fenti költemény első sorában a **legelső versláb** típusát!

- (A) daktilus
- (B) anapesztus
- (C) jambus
- (D) trocheus

10 Sorolja be a 2. számú szöveg utolsó sorát az állandósult szókapcsolatok megfelelő csoportjába!

- (A) szólás
- (B) szállóige
- (C) szóláshasonlat
- (D) közmondás

11 Válassza ki az alábbi Kölcsey-művek közül a szerző prózai alkotását!

- (A) Vanitatum vanitas
- (B) Zrínyi dala
- (C) Parainesis
- (D) Rebellis vers

12 Válassza ki azt a romantika korában alkotó szerzőt, akinek műveiben felfedezhetők a realista ábrázolás első jelei!

- (A) Kisfaludy Károly
- (B) Vörösmarty Mihály
- (C) Eötvös József
- (D) Katona József

13 Jelölje meg azt a személyt, aki **nem volt** tagja a magyar romantikus triásznak!

- (A) Kölcsey Ferenc
- (B) Vörösmarty Mihály
- (C) Bajza József
- (D) Toldy Ferenc

14 Nevezze meg a 2. számú szövegben levő költemény műfaját!

15 Nevezze meg azt az irodalmi alkotást, amelyben Kölcsey és társa Kazinczy védelmére keltek a nyelvújítás idején!

16 Állapítsa meg, hogy az idézett költemény utolsó négy sorában hány olyan felszólító módú igealak található, amely a mai helyesírás szerint helyesen szerepel! Csak számot írjon!

A feladatlap a következő oldalon folytatódik

3. számú szöveg

Vas István: Jegyzetek a fordításról

(részlet)

Közhiedelem, hogy a prózafordítás szöveghez kötöttebb a versfordításnál. Pedig ott is jóformán annyiféle megoldás, ahány igazi művésze a fordításnak. Magam részéről teljesen egyetértek Németh Lászlónak azzal a pontos megfogalmazásával, ahogy a prózafordító munkáját meghatározza: „Mondatról mondatra, kifejezéstől kifejezésig védi az anyanyelvét, arra azonban nincs szabadsága, hogy az idegen mondatok öleléséből kibújjon, s azért, hogy a gondolatot jobban derékon kaphassa, messzebb húzódjék tőle.” De Illés Endre például kibújik a stendhali mondatok öleléséből, messzebb húzódik tőlük, s mégis, ha tréfából megmagyarosítaná is a Vörös és fekete meg a Vörös és fehér valamennyi tulajdonnevét, akkor sem tudná elhíttetni velünk, hogy magyar ember írta őket.

17 Válassza ki az alábbi megállapítások közül azt, amelyik **nem** jellemző az írott szövegre!

- (A) Tudatosabb, igényesebb nyelvi viselkedés eredménye.
- (B) Gyors gondolkodást, azonnali szövegezést igényel.
- (C) Szabályos, megformált szerkesztésű.
- (D) Időt enged a gondolkodásra.

18 Döntse el, hogy a 3. számú szövegben leírtak szerint általában milyen típusú szöveg idegen nyelvre fordított változata kötődik jobban az eredetijéhez?

- (A) vers
- (B) minden szöveg esetében ugyanolyan a kötődés
- (C) próza
- (D) az idézett szövegből ez nem derül ki

19 Döntse el, hogy az alábbi nyelvtípusok közül melyikbe sorolható be a magyar nyelv!

- (A) hajlító vagy flektáló nyelvek
- (B) toldalékoló vagy agglutináló nyelvek
- (C) kiválogató vagy szelektáló nyelvek
- (D) elkülönítő vagy izoláló nyelvek

20 Nevezze meg azt a stílusréteget, amelybe a 3. számú szöveget besorolná!

- (A) publicisztikai (újságírói)
- (B) tudományos, szakmai
- (C) társalgási
- (D) hivatalos

21 Az alábbiak közül melyik hatás a legártalmasabb egy nemzeti kisebbség nyelvére?

- (A) a szótévesztés
- (B) a regionális köznyelv
- (C) a nyelvjárások
- (D) a direkt kölcsönszavak

22 Határozza meg, hogy hány tagmondatból áll a 3. számú szövegben **idézőjelek közé tett** (normál betűvel nyomtatott) többszörösen összetett mondat! Csak a számot írja le!

23 Írja le sorsszámnévvel, hogy nézete szerint a 3. számú szöveg hányadik mondata lesz a szöveg tételmondata!

24 Nevezze meg a szóalkotás ama fajtáját, amellyel a fenti szövegben található „anyanyelv” szó létrejött!

A feladatlap a következő oldalon folytatódik

4. számú szöveg

Tegnap nem azért zaklattam mélts... uramat — motyogta, amikor Brizzsalov kérdő tekintetét ráemelte —, hogy csúfolódjam, amint azt tegnap mondani tetszett. Csupán azért jöttem, hogy bocsánatot kérjek, amiért tüsszentettem és lefrecskeltem mélts... uramat... Eszembe se jutott, hogy csúfolódjam. Hogyan is mernék én csúfolódni egy olyan nagyúrral, amilyen mélts... uram? Ha a magunkfajta ember csúfolódásra vetemednék, akkor izé... hová lenne akkor a tisztelet, a tekintély tisztelete... egyszóval...

25 Jelölje meg a 4. számú szöveg szerzőjének nevét és a mű címét!

- (A) Gogol: A köpönyeg
- (B) Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés
- (C) Csehov: A csinovnyik halála
- (D) Tolsztoj: Ivan Iljics halála

26 Sorolja be a fenti szöveget a megfelelő műfaji meghatározásba!

- (A) tragédia
- (B) kisregény
- (C) tragikomédia
- (D) novella

27 Kit tartunk az ún. cselekmény nélküli dráma megalkotójának az orosz irodalomban?

- (A) Tolsztoj
- (B) Dosztojevszkij
- (C) Csehov
- (D) Gogol

28 Válassza ki azt az orosz realista író, aki főleg az egyik groteszk művével, amelynek főhőse Akakij Akakijevics, megteremtette a modern novellát!

- (A) Csehov
- (B) Gogol
- (C) Tolsztoj
- (D) Dosztojevszkij

29 Határozza meg, hogy a mássalhangzók egymásra hatásának esetei közül melyik érvényesül az alábbi szóban!

csúfolódjon

- (A) összeolvadás
- (B) jelöletlen teljes hasonulás
- (C) részleges hasonulás
- (D) jelölt teljes hasonulás

30 A lehető legpontosabban nevezze meg a fenti szövegből kiemelt szóban a vastagon aláhúzott toldalék fajtáját: mernék!

31 Nevezze meg azt a magánhangzótörvényt, amely alapján a csúfolódás szóhoz **-ra** toldalékot kapcsolunk és nem pedig **-re** toldalékot!

32 Írja le egy szóval, hogy milyen sorsról írt allegorikusan Baudelaire az *Albatrosz* című költeményében!

A feladatlap a következő oldalon folytatódik

5. számú szöveg

Főkönyvelő munkatársat keresünk!

Feladatai: könyvelési tevékenység megszervezése és ellenőrzése; számviteli folyamatok szabályozása és fejlesztése; a vonatkozó jogszabályok figyelemmel kísérése és betartása; kapcsolattartás a vállalatcsoport tagjaival; a havi, negyedéves és éves zárás lebonyolítása; a beszámoló elkészítése.

Elvárások: felsőfokú szakirányú végzettség; szakirányú területen szerzett legalább 5 éves tapasztalat; számviteli szabályok naprakész ismerete; tárgyalóképes angol nyelvtudás; legalább 2 éves vezetői tapasztalat; magabiztos számítógépes felhasználói ismeretek; precizitás; jó problémamegoldó és döntési készség; jó szervező és együttműködő készség.

33 Sorolja be az 5. számú szöveget az alábbiak közül a megfelelő stílusba!

- (A) szakmai
- (B) publicisztikai
- (C) tudományos
- (D) előadói

34 Jelölje meg az alábbi összetett szó megfelelő helyesírási formáját!

- (A) számító-gépfelhasználás
- (B) számítógépfelhasználás
- (C) számítógép felhasználás
- (D) számítógép-felhasználás

35 Válassza ki a *felsőfokú* kifejezés helyesen leírt középfokát!

- (A) felsőfokúbb
- (B) felső fokúbb
- (C) felsőbb fokú
- (D) felsőbb fokúbb

36 Tétélezzük fel, hogy a fenti szövegre válaszként önéletrajzot kell küldeni. Válassza ki az alábbi lehetőségek közül az önéletrajznak azt a típusát, amelyik **nem** létezik, és a számítógép szövegszerkesztőjének sablonjai között sem található!

- (A) szakmai
- (B) vázlagszerű
- (C) modern
- (D) köznapi

37 Miként írná le helyesen annak a tanárnak a megnevezését, aki angol nyelvet tanít?

- (A) angoltanár
- (B) angol tanár
- (C) angol-tanár
- (D) „angol“ tanár

38 Írja le a fenti szövegből kiemelt **precizitás** kifejezés magyar megfelelőjét!

39 A szövegben levő **tapasztalat** szóra vonatkoztatva írja le betűkkel azt, hogy **5 éves!**

40 Az 5. számú szöveghez hasonlóakkal különféle felhívások között szoktunk találkozni. Nevezze meg pontosan a fenti szöveg szövegtípusát! A *felhívás* szót már ne írja!

A feladatlap a következő oldalon folytatódik

6. számú szöveg

A bábeli torony (Ószövetség, Genesis)
(részlet)

„Rajta, építsünk várost és tornyot, amelynek teteje az égig ér. Szerezzünk nevet magunknak, és ne szóródjunk szét a földön!”

Akkor az Úr leszállt, hogy megnézzze a várost és a tornyot, amelyet az emberek építettek. Így szólt: „Nézzétek, egy népet alkotnak és egy nyelvet beszélnek. Ez csak a kezdete tevékenységüknek. Ezután semmi sem lesz nekik lehetetlen, aminek a megvalósítását elgondolják. Ezért szálljunk le, és zavarjuk össze a nyelvüket, hogy senki se értse a másik nyelvét!” Az Úr tehát szétszórta őket onnét az egész földön, s abba kellett hagyniuk a város építését. Ezért nevezik azt Bábelnek, mivel az Úr ott zavarta össze az egész föld nyelvét és onnét szórta szét őket az Úr, az egész földön.

41 Döntse el, mit jelent a Bibliában a Genesis (genézis) kifejezés!

- (A) törvények
- (B) írás
- (C) teremtés
- (D) tanítás

42 Válassza ki az alábbi frazeológiai egységek közül azt, amelyik **nem** bibliai eredetű!

- (A) A kocka el van vetve.
- (B) Pusztába kiáltott szó.
- (C) Tiltott gyümölcs.
- (D) Matuzsálemi életkor.

43 Mit jelent az Újszövetségben szereplő *evangélium* szó magyarul?

- (A) újjászületés
- (B) megbocsátás
- (C) jóság
- (D) örömhír

44 Jelölje meg, hogy az alábbiak közül kinek **nincs** evangéliuma a Bibliában!

- (A) Máté
- (B) Márk
- (C) József
- (D) Lukács

45 Határozza meg az alábbi mondat állítmányának a fajtáját!

Ez csak a kezdete tevékenységüknek.

- (A) igei állítmány
- (B) névszói állítmány
- (C) összetett állítmány
- (D) nincs benne állítmány

46 Nevezze meg azt a református lelkészt, aki elkészítette a Biblia legelső teljes magyar fordítását, amelyet 1590-ben Vizsolyban nyomtattak ki!

47 Írja le, hogy mit jelent magyarul a görög eredetű *biblia* szó!

48 Állapítsa meg, hogy melyik jelentéstani kategóriába sorolható a 6. számú szöveg első mondatában található **ér** szó!

A feladatlap a következő oldalon folytatódik

7. számú szöveg

Jegyzd meg e nagy igazságot, hogy soha a földnek golyóbisán egy nemzet sem tehette addig magáévá a bölcsességeket, mélységet, valameddig a tudományokat a maga anyanyelvébe bé nem húzta. Minden nemzet a maga nyelvén lett tudós, de idegenen sohasem.

...Mit kell hát egy nemzetnek elkövetnie, ha tudománnyal fel akarja magát emelni; mely dolgok kötelessége? – Valamely idegen nyelvet kell anyanyelvének fogadnia s magáétul búcsút venni, vagy a maga született nyelvébe a mély tudományokat általtenni.

(Magyarság)

49 Jelölje meg azt a műfajt, amelyben a 7. számú szöveg szerzője a *Magyarság* című írását megírta! A szerző ebben a művében fejtette ki a kulturális programját.

- (A) levél
- (B) regény
- (C) elbeszélés
- (D) röpirat

50 A fenti szöveg szerzője a klasszicizmus korában, a magyar felvilágosodás első szakaszában alkotott. Válassza ki a klasszicizmus kifejezés pontos magyar fordítását!

- (A) az ókori irodalmat felelevenítő
- (B) a kimagasló alkotások kora
- (C) a hagyományos irodalmat tisztelő
- (D) első osztályú

51 Válassza ki a konkrét évszámot, amikor a 7. számú szöveg szerzőjének megjelent az *Ágis tragédiája* című drámája! Ezt a dátumot a magyar felvilágosodás kezdeteként tartjuk számon.

- (A) 1772
- (B) 1795
- (C) 1811
- (D) 1825

52 Jelölje meg a kor legkiválóbb európai vígjátékíróját!

- (A) Goethe
- (B) Voltaire
- (C) Molière
- (D) Schiller

53 Döntse el, hogy a 7. számú szövegben található **jegyezd meg** igére az alábbi meghatározások közül melyik vonatkozik!

- (A) cselekvő, tárgyas, tartós, E/2, jelen idő, felszólító mód, tárgyas ragozás
- (B) szenvedő, tárgyas, tartós, E/2, jelen idő, kijelentő mód, tárgyas ragozás
- (C) cselekvő, tárgyas, tartós, E/2, jelen idő, felszólító mód, alanyi ragozás
- (D) műveltető, tárgyas, tartós, E/2, jelen idő, felszólító mód, alanyi ragozás

54 Nevezze meg a felvilágosodás korában keletkezett fenti, 7. számú szöveg szerzőjét!

55 Határozza meg pontosan a fenti szövegben előforduló **minden** szó szófaját!

56 Írja ki a 7. számú szövegből az első elvont (absztrakt) főnevet, amit talál!

A feladatlap a következő oldalon folytatódik

8. számú szöveg

József Attila: A Dunánál

(részlet)

*A Dunának, mely mult, jelen s jövőndő,
egymást ölelik lágy hullámai.
A harcot, amelyet őseink vívtak,
békévé oldja az emlékezés
s rendezni végre közös dolgainkat,
ez a mi munkánk; és nem is kevés.*

- 57** Döntse el, hogy az idézett költeménnyel kapcsolatban melyik állítás **hamis!**
- (A) A Duna a költeményben a nemzetek közti megbékélés jelképévé válik.
 - (B) A versben szereplő Duna kifejezi a múlt, a jelen és a jövő szoros kapcsolatát.
 - (C) A költemény a modern magyar tájköltészet remekének tekinthető.
 - (D) A vers bizonyos részei a külvárosi munkásság siralmas életét mutatják be.

- 58** József Attila egyik költeményében édesanyját vádolja szenvedéseiért. Állapítsa meg, hogy az alábbi versek közül melyik lesz az!
- (A) Kései sirató
 - (B) Nagyon fáj
 - (C) Nem én kiáltok
 - (D) Születésnapomra

- 59** Állapítsa meg, hogy milyen szókép lesz *a Duna* a következő mondatban!

A Duna, a termékeny anya gondosan táplálja gyermekeit.

- (A) hasonlat
- (B) szinesztézia
- (C) metafora
- (D) allegória

60 Állapítsa meg, mit fejez ki a költő a *Tiszta szívvel* című versének első versszakában:

„Nincsen apám, se anyám, / se istenem, se hazám, /
se bölcsőm, se szemfedőm, / se csókom, se szeretőm.“

- (A) tagadást
- (B) tiltakozást
- (C) hiányérzetet
- (D) elutasítást

61 Döntse el, hogy szerkezete szerint hová sorolható az alábbi mondat!

Úsztam a folyóban.

- (A) bővített mondat
- (B) tagolatlan mondat
- (C) hiányos mondat
- (D) tömondat

62 Melyik versében emlékezik meg József Attila arról, hogy a *Tiszta szívvel* című verséért kicsapták az egyetemről?

63 Írja le helyesen a *Duna + parton* összetételt!

64 Határozza meg az alábbi összetett mondat fajtáját a lehető legpontosabban!

A Dunának hatalmas ereje van, ezért erőműveket építettek rá.

A feladatlap vége

Kľúč správnych odpovedí k úlohám s výberom odpovede v teste z maďarského jazyka a literatúry – riadny termín MS

Číslo úlohy	Úroveň A	
	test 3812	test 3819
01	C	C
02	A	B
03	D	A
04	B	B
05	A	B
9	A	A
10	B	D
11	C	B
12	C	D
13	A	B
17	B	C
18	C	C
19	B	B
20	B	D
21	D	C
25	C	B
26	D	B
27	C	C
28	B	D
29	A	D
33	B	D
34	D	A
35	C	B
36	D	C
37	A	B
41	C	A
42	A	B
43	D	B
44	C	B
45	B	D
49	D	B
50	D	C
51	A	A
52	C	C
53	A	A
57	D	D
58	A	C
59	C	A
60	C	B
61	A	D

Kľúč správnych odpovedí k úlohám s krátkou odpoveďou v teste z maďarského jazyka a literatúry – riadny termín MS

Číslo úlohy	Úroveň A	
	test 3812	test 3819
06	Egy mondat a zsarnokságról	Bessenyei György
07	Margit-szigeti	igazságot
08	eldöntendő	általános névmás / főnévi általános névmás
14	epigramma	Duna-parton
15	Felelet a Mondolatra	mellérendelő, következtető
16	4	Születésnapomra
22	5	hirdetés / közlemény
23	első / 1.	ötéves
24	szóösszetétel / összetett szó	pontosság / alaposság / szabatosság / helyesség
30	feltételes mód jele	könyvek / iratok / tekercsek
31	magánhangzó-illeszkedés / hangrendi illeszkedés	azonos alakú szó
32	költő / költősors / költői / művészi	Károli Gáspár
38	pontosság / alaposság / szabatosság / helyesség	eldöntendő
39	ötéves	Margit-szigeti
40	hirdetés / közlemény	Egy mondat a zsarnokságról
46	Károli Gáspár	4
47	könyvek / iratok / tekercsek	Felelet a Mondolatra
48	azonos alakú szó	epigramma
54	Bessenyei György	szóösszetétel / összetett szó
55	általános névmás / főnévi általános névmás	5
56	igazságot	első / 1.
62	Születésnapomra	költő / költősors / költői / művészi
63	Duna-parton	magánhangzó-illeszkedés / hangrendi illeszkedés
64	mellérendelő, következtető	feltételes mód jele